

האג'לה זכרה

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

הצלחת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: זהירות בדרכים [יב]
ההפטר: "משא דבר" (מלאכי א)

א' כסלו תשפ"ו 1601 (שנה לא')

פרשת תולדות

"...וימכור את בכורתו ליעקב" (כה, לב)

התורה מציינת לדורות את שפלותו של עשיו, שעבור צלחת עדשים מכר את זכות הבכורה לדורות. ואכן, הרבה עושים כן, ולפעמים עבור "הנאה" מועטת בעולם, כשקר, רווח כספי, או לשון הרע מפסידים אחד"כ הרבה ואמר על כך הגאון מוילנא: "ואין לתאר את גודל הצרות והיסורים שסובל אדם בשביל דיבור אחד אסור שיצא מפיו".

גם הנוהג בצורה פרועה בכביש צריך לשאול את עצמו האם בעבור הנאה רגעית של לחיצה על הגז כדאי לו להסתכן ולסכן אחרים, ואולי יגרום בכך ח"ו לנזק בלתי הפיך ולפגיעה לו ולאחרים שאין דרך להירפא ממנה ר"ל.

וכמו שעשיו זעק צעקה גדולה ומרה והתחרט על המכירה, גם הנוהג שלא כחוק ומסכן את הסובבים אותו באיוולתו הרגעית עשוי להצטער מעומק ליבו וגם אם ימרוט שערות ראשו לא יועיל לו לתקן את אשר עיוות.

"...ויזפור באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות" (כו, כב)

מה הקשר בין "רחובות" לבין העובדה שלא רבו עליה?

מסביר ה"באר יצחק": כששני אנשים מתקוטטים ואחד מנסה להשיג את גבול רעהו, כל העולם נעשה צר עבורם וכל אחד חושב שאין לשני מקום בעולם כלל.

אבל כשמשלימים, פתאום נהיה רחב... ונהיה מקום לכולם...

גם הנוהג שלא ע"פ כללי הזהירות בכביש, קרי הנוהג במהירות מופרזת, אינו נותן זכות קדימה במעבר חציה, עוקף רכב שנוסע לפניו בצורה מסוכנת וכדו' חושב שאין מקום לשני וכי הוא מפריע לו לנסוע כרצונו ... לעומת זאת כשנוהגים על פי הכללים נהיה הכביש רחב ויש מקום לכולם לעבור ולהגיע בבטחה.

תוצאה של מהירות מופרזת

מעשה שהיה

שלושה חודשים טרופי סינטיים חלפו על חנה, אם ל-2 תינוקות קטנים שהיא עמוסה בחובות וחסרת אונים. המכה ניחתה עליהם כרעם ביום בהיר עקב רשלנותו של בעלה ארנון. והעונש הקשה שנגזר עליו בשל כך. ארנון, נהג מונית, היה עברין תנועה מועד ורגלו הייתה קלה על הגז. תמיד היה נדמה לו שאם ימהר ירוויח יותר ויצליח להקדים את חבריו הנהגים ללקוח הבא. חנה לא חיבבה את חפזו של בעלה על כביש וביקשה ממנו שוב ושוב שישים מעצור למהירות וכי נהיגה חסרת זהירות עשויה להוביל לאסון חס ושלום, אולם דבריה לא נכנסו לליבו. מה שהביא אותו למספר מפגשים עם שוטרים שרשמו לו דוחות והתרו בו.

עד שיום אחד זה קרה, היה זה בשעה 2:30 בצהריים עת סיים ראובן, תלמיד כיתה ה' את לימודו בתלמוד תורה "שושנים לדוד" ופנה לעבר שער היציאה. ראובן היה בנו הבכור של

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * לא לעיין בתפילה * שקיעה 4:37-4:39 * סוף זמן ק"ש 8:22-8:18

יציאת ש"ש ר"ת: 5:42

יציאת שבת: 5:10

כניסת שבת: 4:19

הרב רחמים, ילד מקסים במידותיו ועדיו לגדולות עקב חריפותו בלימוד. הוא ירד לכביש כדי לחצות שנהג המונית שעט לעברו במהירות 120 קמ"ש. התאונה היה בלתי נמנעת, הוא הועף כמה עשרות מטרים, נהג המונית הפוגע נתקף בפאניקה ונמלט מהמקום מבלי להושיט עזרה ולוודא מה עלה בגורלו של הנער.

שעה לאחר האירוע כשהאזין לחדשות שמע כי "תלמיד כבן 11 נהרג בתאונת 'פגע וברח' ליד בית ספרו והמשטרה מחפשת את עקבות הנהג הנמלט, כפי הנראה.

הוא עצר בצידי הדרך, פתח את דלת המונית ורץ מבוהל אל השדה הפתוח שהוא נסער ובוכה, מכה על ראשו וצורח "מה עשיתי? אוי, ריבוננו של עולם, חרב עלי עולמי!!".

לדאבון לב ההתעשתות הייתה מאוחרת מידי, לאחר 24 שעות הסגיר את עצמו למשטרה, נחקר ונשלח למעצר בית. לאחר חודש הוא ניצב בפני השופט, שם קרא התובע במשך שעה ארוכה עלילות מעלילות שונות והוא הוצג כעבריין כבישים מועד. השופט היה נחרץ ותקיף "הנל" הוזהר עשרות פעמים, קיבל הרבה דוחו"ת, עשה כמה תאונות קטנות, נתפס על מהירות גבוהה... מעבר לשלילת רישיונות ל-10 שנים אני גוזר עליו שנתיים מאסר בפועל".

חנה נשברה למראה בעלה המובל לתא המעצר כשאחיותיה מסייעות לה בצעדיה הראשונים עם הבדידות וההתמודדות, מול ההלם הגדול. הביזיון והבושה היו גדולים עת התברר להם כי זהו בנו של הרב שסידר להם את הקידושין ואף שימש כסנדק לבנם הבכור שמואל.

חנה הסתגרה בביתה, היא לא הייתה מסוגלת ללכת לנחם מחמת החרפה והצער שנגרמו למשפחה חשובה שכה אהבה וכיבדה. לאחר 3 חודשים החלו הצ'קים לחזור והנושים דפקו בדלת, המשכנתא אף היא לא כובדה ובעל המכולת לא אפשר לה לקנות בהקפה, חברת החשמל איימה לנתק את החשמל ולאחר התראה שלישית הוא נותק וחנה נאלצה להדליק נרות כדי להאיר את חשכת הבית, אח"כ נותק גם קו הטלפון... המכות רדפו זו את זו עד לאותו בוקר שהפכה את הבית למצוא מספר שקלים ללחם וחלב, אך לא מצאה.

היא נפלה על הספה בייאוש: "אבא שבשמים, רחם עלי!!", לפתע נשמעו דפיקות בדלת, בפתח עמד שליח שהניח ארגז עמוס במצרכים ומוצרי חלב, מאחוריו הגיע שליח נוסף ובידו אריזות טיטולים ומעטפה "זה שלחו לך", אמר ונעלם.

בכסף שהיה במעטפה היא שלמה את החוב לחברת החשמל וכשבאה לשלם את המקדמה לבעל המכולת הוא אמר: "אינך חייבת לי פרוטה, אמש הגיע לכאן יהודי שאיני מכיר ושילם את כל חובך בכרטיס אשראי", היא הייתה המומה. יומיים לאחר מכן קבלה חנה טלפון מפקידת הבנק שהודיעה לה כי המינוס בחשבון כוסה... לא יאומן. שהגיעה חנה לבקר את בעלה בבית הסוהר היא סיפרה לו: "אתה לא תאמין, יש איזה 'גמד' קטן או גדול שפשוט דואג כל הזמן שלא יחסר דבר" ופרטה בפניו למשמע אזניו המשתהות.

"האם ביקרת את משפחת הרב מאז התאונה?", שאל. "אני מתביישת ואיני מסוגלת להסתכל להם בפנים...", "גם אני הרוס מבושה, איזה אסון נורא, אני מבטיח לך שאני יורד מההגה וכמו שרצית תמיד נכניס לביטנו את השבת והקידוש..." אמר. מיד לאחר השחרור הם ניסו להתחקות אחר "הגמד" שדאג במסירות למחסורם, אך ללא הצלחה. ביום השחרור הוא מצא בתיבת הדואר מעטפה ובה תלוש לקניית בגדים ובו פתק מצורף "יהי רצון שתפתח דף חדש בחיים.. רצינו שתדע, דינך כרוצח בשגגה שחייב לגלות עד מות הכהן הגדול, ואף יתכן שהנהיגה הפושעת שלך, הופכת אותך לרוצח במזיד ר"ל, שנתיים בכלא זה בוודאי לא ע"פ דיני התורה, כפרתך קשה מאוד... עליך לחזור בתשובה שלמה", הוא הזיע למקרא התוכחה.

רק לאחר חודשיים הם אזרו אומץ לבוא ולהתנצל בפני משפחת הרב שקבלו אותם במאור פנים, ארנון החל להתנצל ולבקש את סליחתם "זה ממש פשע איך שנהגתי, איני יודע איך

לנחם, איך אפשר לתקן עוול שכזה, אנא מחלו לי" התחנן על נפשו. "קשה למחול, נכון זה רצון ה', אך לא נגזר על הרוצח לרצוח, עליך לחזור בתשובה אמיתית, נהג פרוע נוהג כך מתוך בחירה וקלות ראש, חבל שכך התגלגלו העניינים", אמרו הרב והרבנית. כ-20 שנה חלפו מאותו אירוע, נולדו להם עוד 5 ילדים וביתם הפך מזמן לבית שומר תורה ומצוות כשחידה עדיין מלווה אותם מיהו אותו "גמד" מסתורי שדאג למלא את מחסורם בימיהם הקשים? עד שיום אחד עת ביקרה חנה במשרד הפנים לאחר בירור קצר השיח הפקיד לפי תומו כי הוא נבחר כשליח לעשות עמהם כמה מצוות שהמשלח היה הרב רחמים... חנה הוכתה בתדהמה.

כך הגיעו עם זר פרחים בידיהם למשפחת הרב כדי להביך את פשר ההטבה המופלאה באותם ימים קשים. הרבנית סיפרה: " היינו שבורים ומרוסקים ממותו של בנו, כעסנו מאד על נהיגתך הרשלנית, ליבנו בער בקרבנו. הרגשנו שקשה לנו לסלוח, אבל לאחר 3 חודשים שמענו כי חנה סובלת ממש ואז בעלי אמר לי: 'זה הזמן להתעלות מעל עצמנו, אנו נטהר את עצמנו ונעשה עמהם חסד זך ועליון ונדאג לכל מחסורם', וכך שכרנו שליח וביקשנו שלא יספר מי שלחו, אך משמים לאחר 15 שנים הוא שכח את ההבטחה. החסד הזה הבריא אותנו, הרגשנו תחושת אחווה כלפיכם ורצון שתזכו להתחזק ביראת שמיים, זו תהיה הכפרה האמיתית לעילוי נשמת בנינו היקר ז"ל, ואכן זכותם חזרתם בתשובה. ובעצם ההטבה שלכם כלפינו מבחינה רוחנית עצומה וענקית לאין ערוך ומההטבות הקטנות והגשמיות ששלחנו לכם באותם ימים, והכי חשוב, מחלנו!". כשהם יצאו לצינת הליל אמר ארנון לרעייתו: "את כינית את המטיב גמד, ואם זה גמד, איני יודע ענק מהו".

(קובי לוי - לב איש וכליותיו)

הלכות זהירות בדרכים [יב]

פינת ההלכה

נהג רכב [ד]

א. מצוה וחובה על נהג הרכב לשמור ולקיים את תקנות התנועה בכביש [כגון: לא לנסוע במהירות מופרזת, לתת זכות קדימה להולכי רגל במעבר חצייה וכדו"ן] (ויני ממונות לגאון אב"ד עזרא בלכי ח"ג שער שני פ"א ס"ח, נתיבות חיים לרב אשר זעליג מורסקי שער א פ"א ס"ג-ס"ד). אם מצד שמירת עצמו מסכנות שנאמר: (דרכים 7, ט): "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" ואם מצד שמירת אחרים מסכנות- שלא לפגוע ולסכן בנהיגתו את הולכי הרגל ונהגי רכבים אחרים שסביבו וכן שלא להזיק את רכושם שנאמר: (ויקרא יט, טז): "ולא תעמוד על דם רעך" (נתיבות חיים שם, מר"ן הרש"ל עובדיה יוסף בשו"ת יח"ד ח"ז סי' רה).

ב. **זכות קדימה במעבר חצייה**- חובה על הנהג לתת זכות קדימה להולך רגל שניכר שהוא מתכוון לחצות את הכביש, לעצור בפניו לפני מעבר החצייה ולהמתין עד שישלים לחצות את הכביש ויעלה למדרכה ורק אז יוכל להמשיך בנסיעתו (הרלב"ה, נתיבות חיים שער א פ"ג ס"ח, מר"ן הרש"ל עובדיה יוסף בשו"ת יח"ד ח"ז סי' רה עמ' שם, נתיבות חיים שם ס"ז-פ"ח).

הסבר: רוב תאונות הדרכים עם הולכי רגל מתרחשות במעבר חצייה, בגלל שהנהגים אינם נותנים זכות קדימה במעבר חצייה להולכי רגל ולא עוצרים את רכבם לפני מעבר חצייה ואז הולכי הרגל קופצים לכביש כדי לגרום להם לעצור ובשל כך נגרמות תאונות דרכים. לפיכך, נהגים שלא נותנים זכות קדימה במעבר חצייה הם הם הגורמים לתאונות במעבר חצייה ולפגיעה ואף למוות ח"ו של הולכי רגל.

דוגמא ממעשה שהיה: יום אחד נסע מר"ן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל מהישיבה משכונת בית וגן שבירושלים לביתו בשכונת שערי חסד כשאחד התלמידים מתלווה אליו. הנהג שלקחו בקביעות נעדר מן העיר ונהג אחר הסיעו תחתיו. אותו נהג היה פיזו ונסע במהירות אסורה, לא ציית לתמרורים, מיהר "לחטוף" רמזורים ועקף רכבים באופן בלתי זהיר. מיד כשהבחין בכך מר"ן זצ"ל, דעתו לא היתה נוחה מכך ופניו לבשו עננה של מורת רוח. בהמשך הדרך כשירד התלמיד והנהג התכוון להמשיך לבית הרב להפתעתו הם לא נסעו אלא מטרים ספורים כשהרב ביקש לרדת באמצע הדרך. כמענה לתמיהתו הבהיר לו מר"ן: "אומר לך, לנסוע איתך זה בגדר פיקוח נפש ואסור לאדם להכניס את עצמו לסכנה. כל עוד ישב תלמידי לצידי לא ירדתי כדי לא לביישך, אולם עתה אסור לי לנסוע איתך ולו מטר אחד נוסף (נתיבות חיים עמ' תפג).

ג. כביש שבו מעבר החצייה מרומזר ויש אור ירוק לחצייה של הולכי רגל ובו זמנית יש אור ירוק

לרכבים שפונים לכביש זה, ויש רמזור נוסף מהבהב באור צהוב/כתום [שמיועד להזהיר את הרכבים שפונים להאט], רכב שפונה לכביש זה צריך להאט ולהתבונן היטב (למרות שיש לו אור ירוק) שאין הולכי רגל שחוצים את מעבר החציה או מתכוונים לחצות, שאם כן עליו לתת להם זכות קדימה במעבר חציה ולעצור (הלל"ז נתיבות דרכים שער א פ"ב ס"כה).

ד. חובה על הנהג שנותן זכות קדימה במעבר חציה לעצור עצירה מוחלטת ולא להתקדם בניסיעה איטית ולסמוך שהולך הרגל יספיק לעבור עד שיגיע.

ה. **מהירות מופרזת** - אסור לנסוע במהירות הגבוהה מהמהירות המותרת בכביש זה, בין אם זה בכביש בין עירוני ובין בכביש עירוני (נתיבות חיים שער א פ"ב ס"כד הגאון רבי חיים קנייבסקי סס, מרכבו ארנמן לנ"ל סימן טוב סי' יח ס"ה, זכות ונסמכתם לגר"א פיינהנדרל והגר"ח מרדכי וינר עמ' 20-6, מר"ן הרש"ל עובדיה יוסף בשר"ח יח"ד ח"ז סי' רה עמ' סס).

היות ורוב התאונות של הנהגים נגרמות בגלל מהירות מופרזת (סס, הלל"ז"ד).

ו. יש לנסוע בעיר במהירות המאפשרת לעצור באופן פתאומי, בד"כ התמרון המצוי הוא 30 קמ"ש וכשאין תמרון המהירות המותרת היא 50 קמ"ש (הלל"ז"ד).

וראוי להאט יותר בקרבת בתי ספר, גני שעשועים ושכונות מגורים שאז הסכנה מצויה יותר (הלל"ז"ד).
דוגמא ממעשה שהיה: סיפר תלמיד חכם מבני ברק: באחד הימים כשנהגתי ברכב וברמזור היה אור ירוק, הבחנתי ביהודי החוצה את הכביש באור אדום. כשראיתי זאת האטתי, בן לווייתי שישב לצידי שאל אותי "הן המבוגר חצה כבר, ומדוע אתה מאט?", השבתי: "המבוגר חצה אבל מייד תראה ילד חוצה אחריו" ולצערי אכן כך היה, הילד חצה באדום בעקבות המבוגר... ואילו לא הייתי מאט, מה היה קורה ח"ו? נהג שים לב! אע"פ שיש לך רמזור ירוק סע בזהירות שאולי יש הולך רגל שחוצה באדום אע"פ שאסור לו ובעקבותיו מחקה אותו ילד קטן ונוהג כמותו (נתיבות חיים עמ' תרפ"א-תרפ"ב).

ז. הנוסע במהירות מופרזת אינו מצליח לעצור כשהרמזור מתחלף לאדום ובכך הוא מסכן את הולכי הרגל ונהגי המכוניות שבדרך שלהם יש אור ירוק (נתיבות חיים שער א פ"ב ס"כה, הלל"ז"ד).

דוגמא ממעשה שהיה: באחת מנסיעותי של מר"ן הרב אליעזר מן שך הגיעה המוניית בה נסע לרמזור של רכבת, הרמזור הורה אדום אולם הנהג החליט להתחכם, הוא התבונן לצדדים ומשלא ראה את הרכבת באופק חצה את הפסים בניגוד לחוק והתכוון להמשיך בניסיעתו. מר"ן הרב שך הורה לו מיד לעצור כוון שהוא רוצה לרדת מהמונית על אם הדרך כשהוא מסביר למלוויו ולנהג: "על פי דין תורה אסור לנסוע עם נהג שאינו שומר על חוקי התנועה, אפילו רגע אחד".

רק לאחר הבטחות חוזרות ונשנות של הנהג כי מעתה והלאה ינהג באופן זהיר על פי חוקי התנועה, נאות הרב להמשיך בניסיעתו עמו (נתיבות חיים עמ' תרפ"ב-תרפ"ג).

ח. הנוסע במהירות מופרזת ולפניו נוסע רכב במהירות המותרת, וכדי שלא להתנגש בו הוא מרשה לעצמו לעקוף בצורה מסוכנת אפילו במקום שאסור, כדי להמשיך לנסוע במהירות מופרזת (הלל"ז"ד).

דוגמא ממעשה שהיה: סיפר הרב אהרון פיינהנדרל ראש ארגון 'זהירות בדרכים': תיירים מקרובי משפחתנו הגיעו ארצה וביקשו לבקר במקומות הקדושים שבגליל. הזמנו הסעה מחברת נסיעות ברמת גן, ויצאתי איתם לדרך.

כשהגענו לכבישים מפותלים, שאלתי את הנהג: "למה אתה מרבה לנסוע בנתיב השמאלי שהוא מיועד לתנועה שבאה ממול- אתה לא חושב שזה מסוכן?", ענה לי הנהג: "להפך- כשנוסעים במהירות גבוהה, כמו שנהג מומחה כמוני רגיל לנסוע, הרי אם אני נשאר בנתיב הימני, בפיתולים החדים האלה, אני עלול להתהפך... לכן אני מוכרח לנסוע בשמאלי[אע"פ שהוא הנתיב הנגדי!] השבתי לו: כבר היו שחשבו כמותך והיום הם בעולם האמת והמומחיות של כל נהג צריכה להתבטא בניסיעה זהירה!" (זכות ונסמכתם עמ' 116).

דוגמא ממעשה שהיה: סיפר הרב אהרון פיינהנדרל, ראש ארגון 'זהירות בדרכים': "נסעתי במונית באחד מכבישי הדמים, בו התרחשו כמה וכמה תאונות חזיתיות שהסתיימו במחיר דמים כבד. גם כאן שמת לי לב שהנהג מעדיף, ככל שהוא יכול להישאר בנתיב השמאלי הנגדי, הערתי לו על כך והוא ענה לי בתחושת נצחון: "בנתיב השמאלי נוח יותר לעקוף", השבתי לו: "הרי זו נסיעה בתשלום, מי התיר לך לסכן חיי נוסעים בשביל ה'נוחות' שלך לעקוף?" (זכות ונסמכתם עמ' 116).

ט. הנוסע במהירות מופרזת והגיע סמוך למעבר חציה אינו יכול להאט כמחויב ולהתבונן אם יש שם אנשים העומדים לחצות ובכך הוא מסכן את החוצים [שקופצים לכביש כוון שלא עצר להם] (נתיבות חיים שער א פ"ב ס"כה, הלל"ז"ד).

י. הנוסע במהירות מופרזת והגיע להצטלבות דרכים ויש לו תמרון עצור שמחייבו לעצור לפני שפונה לכביש הראשי, לא יצליח לעצור ונכנס במהירות לכביש הראשי ומסכן בכך את הנהגים שנוסעים בכביש הראשי אליו התפרץ (נתיבות חיים שער א פ"ב ס"כה, הלל"ז"ד).

העלון מוקדש לעילוי נשמת ענת בת מענה ויוסף סוסו בן אליהו וחנה ז"ל ת.ג.ב.ה

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonthaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מסי חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46